

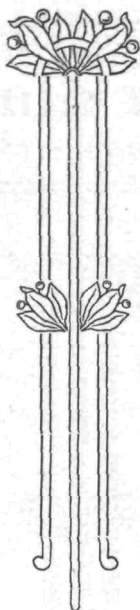
Voznik.

Skozi mesta in vasi
Vozimo vozniki,
Z biči pridno pokamo,
Mali in veliki.

Le po mestih ne pusti
Tista nam gospoda,
Ki je sitna kot komar
In mehka ko voda.

Enkrat tam na trgu sem
Prav krepko zavrnil —
Kar na voglu prvem se
Krajec je zablislil.

„Policaj!“ Srdit nekdó
Z okna je zavalil mu;
Zgaga! Da sem mogel gor,
Bil bi vrat zavalil mu!

Poštar.

Prijeten stan poštarjev je,
Lahkó sem ga vesel;
Aj, žalosten že nisem bil,
Kar torbo sem sprejel.

Kadàr v nedeljo rdeč-rumen
Grem k maši korenjak,
Za mano vse ozira se,
Kot bil bi čvrst vojak.

Poglejte čepico samó,
Kako mi pristoji!
In suknja s škrici dolgimi...
In gumbi svetli ti!

Vsakteri dan po enkrat vsaj
Osnažim vse lepó,
Pa marsikdo veruje mi,
Da čisto so zlató...

Klemenovega Šimna zajček.

(Povest. Spisal Juraj Pangrac.)

(Konec.)

„Le oddahni se, Jaka, pa bo!“ je rekel ter hotel oditi. Toda Jaka se oklene oglarjeve roke, proseč ga: „Ostani pri meni, ostani pri meni! Jurij, strah je v gozdu, samega zmaja sem videl. Bog vé, ni li prišel póme?“...

„Kaj govoriš, kaj blebetaš, — zmaja da si videl? — Ta je pa že bosa!“

„Zmaja, zmaja, Jurij, pa še kakšnega!“

„Tak' takó!“ je dejal Jurij, ko je izvedel, kaj je fantu, ter segel po čutarico. „Ná“, je rekel, „tri požirke, ne več, ne manj, pa ti bo odleglo, pa bo strah pregnan in nikoli več se ti ne povrne!“

Jaka je ubogal in popil tri požirke vode, a strah pa le ni bil pregnan. „Jurij, ne hodi odtod, še me je strah, grozno me je strah!“

„Ali ne veš, da je strah po sredi votel, okoli kraja ga pa nič ni“, je učil oglar, pa iznova nastavljal Jaki čutarico na usta: „Še tri požirke! Ni misliti, da bi te potlej še lomil strah!“

Jaka je popil še tri požirke vode, pa tudi zdaj ga še ni popustil strah. Fant se je še tresel samega strahu in gledal proseče v Jurija, češ, ne hodi odtod, ne hodi odtod, dokler ne bo strah pregnan.

Oglar ga res ni ostavil. Ko se je že nekoliko umiril, ga vpraša: „Pa kje imaš moko?“

„Pri tisti debeli bukvi sem jo še imel in od sebe je nisem vrgel — strah jo je vzel! O, le naj jo ima, da je le mene še pustil pri življenju!“

„Cepec, kaj bo strah z moko! Meniš li, da on tudi polento cmari? — Pa klobuka tudi nimaš; ti ga je menda tudi strah odnesel, kaj?“

Jaka se potiplje za glavo. „Saj ga res nimam“, reče, „Bog ve, kje je zdaj!“

„Pa kaj si videl, da te je tako prestrašilo?“

„Jet, jet, pomagaj, pomagaj, Jurij!“ je zavpil zopet Jaka ves iz sebe, se oklenil oglarja in tiščal obraz v njegovo obleko. „Jet, jet, pomagaj, Jurij, póme gre, ker sem hudoben, pomagaj, pomagaj!“ je vpil in se križal in molil.

Stari oglar je obstal kakor okamenjen. Pipa mu pade iz ust. Mimo kope je namreč nekaj švignilo, potem se pa vleklo dalje, dalje, da ni bilo tega ne konca ne kraja. In zdaj tu, zdaj tam je dvignila ta strašna reč glavo pokoncu, — kaj — glavo ... tri, tri glave ... In zvonilo, žvižgalo je za to rečjo ... in nekaj rdečega se je videlo ... menda je bil plamen, ki je švigal iz gobca tej reči ... Moj Bog, moj Bog, to je bil tisti zmaj, ki ga je Jaka že preje videl — — —

VII. Lovci gredó nad zmaja.

Še tisti dan je govorilo staro in mlado v Zabukovci: „V bukovju je strah, v bukovju je zmaj, sam slepi Jurij ga je videl, sam slepi Jurij!“

Kar je bilo lahkovernega sveta v vasi, je verjelo govorici o zmaju, drugi seveda ne.

„Béžite, béžite! Hudoben človek, to je strah, kaj družega pa ne“, je modroval teh eden.

„Je res taka“, je prikimal drugi, „hudoben človek pa slaba vest, to sta dva strahova, drugih ni, drugih ne poznamo! Kaj ni res tako?“ —

„Res, res!“ so mu pritrdjevali. „Družega strahu ni, in če bi ga prav slepi Jurij videl, tak' ne!“

Lahkoverni svet pa je drugače govoril. „Tri glave ima zmaj. Ogenj mu šviga iz žrela. Žvižga, kakor sam Bogmevaruj iz pekla.“

Ni se čuditi, da so se otrokom, ko so slišali odrasle tako govoriti, ježili lasje! Zdaj ni bilo treba svariti otrok, naj ne postopajo po vasi, saj so se že itak najraje tiščali za materino krilo. — Pa tudi odrasle je izpreletavala zôna, zlasti še, ko ni bilo spraviti drugi dan Dondarjevega Jaka h kopam. „Nekaj bo“, so menili ti, „nekaj bo, čeprav ne ravno zmaj.“ In rekli so: „Čemu so nam pa lovci v vasi, da bi ne šli nádenj, nad to reč v gozdu! Saj zmaj ni; kvečjemu kakov volk ali lisica, ali pa celo samo zajec!“ — O, da so vedeli, da samo zajec, samo Klemenovega Šimna zajec, ki mu je ušel iz hleva! — — —

„Saj pa tudi gremo“, so se odzvali trije pogumni lovci iz vasi, „saj pa tudi gremo! Samega peklenščka se ne bojimo, kadar nosimo nabasane puške na ramah, pa bi se zbali take kukavice? Alô, alô! Pojdimo, pobijmo, kar straši!“

Ljudje so se tolažili, meneč: „Zdaj pa mora pasti strah! Pest svinca pod rebra, ni spaka, da bi se ne zgrudil sam medved kosmatinec, ali kar že straši po bukovju.“

Prišedši v gozd, so rekli lovci: „Raziti se moramo, da nam ne uide strah, zmaj, da ga zajamemo. Ne bilo bi lepo, če pridemo praznih rok domov, brez zmaja.“

In razkropili so se.

Starejši jo je mahnil naravnost proti oglarjevi koči. „Če ne bo sile, me nikar ne kličita“, je še naročal. „Kadar pa začujeta tri strele, tedaj pa pridita na lice mesta; kajti vedita, takrat bo ležal zmaj pod mojimi nogami z ubitimi črepinjami.“

„Ha, pogumen si, tovariš“, je rekel mlajši lovec, ter krenil dvajset korakov v stran.

„Pa poslušajta mene: Kadar počita dva strela, tedaj vedita, da se lasá vajin tovariš z zmajem, tedaj prihitita na pomoč!“

Najmlajši pa, ki je ostal na mestu, je rekel: „Jaz pa počakam tukaj, da ga pobijem, če vama uide. Toda vedita, kadar počí prvi strel, bom že v nevarnosti, zato mi prihitita, pritecita pomagat.“

Ko se oddaljijo za tri streljaje vsaksebi, začne iti starejšemu lovcu po glavi: „Kaj spaka, če bi res kaj bilo, če bi res bil zmaj! Če se mu odstrelí ena glava, mu v hipu zraste druga, in če se mu še ta odbije, zraste mu tretja, četrta... tako sem slišal praviti stare ljudi; jêh, jaz pa še toliko krogel! nimam, da bi vzel zmaju vse glave!... Z bikom se ni dobro bôsti, pravijo, kaj še z zmajem! Najrajše bi jo domov popihal! Saj kaj pa tudi pomaga: če zmaj straši, kaj tacega tako ne pobijem; če pa zmajà ni, pa ni sile, da bi hodil nadenj. Kar domov jo bom pobral, ali pa h Klemenu na políč vina!“

Tako je šlo torej starejšemu lovcu po glavi. Zdajci zavpije mlajši lovec, ki je stikal za zmajem po rebri: „He—hej, si še živ?“ — Starejši lovec se razveseli tega vprašanja. „Jô — jô!“ zavpije nazaj, „pa doli pridi, da se prepričaš, da sem še!“

Mlajši se ni obotavljal. Na besedo je ubogal. „Saj bi ne prišel“, se je opravičeval, „saj bi ne prišel, ko bi me ne tiščalo tako zelo v želodcu; kakor da bi žrebelj požrl, ti rečem, tako me tišči.“

„Ni boljšega, ni boljšega za pokvarjen želodec od dobre kapljice rujnega vinca“, je učil starejši. „Če ti je prav“, je rekel, „pa stopiva naglo; v dobri pol uri sva v vasi in pri Klemenovih ga izpijeva par poličev na tvoje zdravje. Viš, zdravje je boljše ko denar; zanje je treba skrbeti. Kaj bi iztikala za zmajem, ko ga ni!“

„Saj res, h Klemenovim pojdiva! V mraku se vrneva v našo vas in bova že kaj povedala Zabukovčanom, da se pomirijo.“

Zgovorjeno, storjeno!

Mesto zmaja v gozdu sta preganjala ta dva rajši dobro vince v vasi pri Klemenovih.

— Najmlajši lovec je pa dolgo čakal na svojem mestu, a zastonj, zmaja ni bilo. „Ne bo nič, zmaj ne bo mene iskal, moram jaz njega!“ je rekel slednjič in jo vprasil dalje v goščo. A komaj stori tri korake, ko se začuje neko tanko cvilenje in bevskanje. Lovec se ustavi. „Zdaj velja pogum; kar je, je“, reče in komaj utegne napeti puško, ko zagleda zajca, ki je drvil v smrt, naravnost lovcu nasproti.

Lovec pomeri. „Bumf!“ počí puška, in zajec se zvrne. „Ta je že naš, le škoda, da že ne leži strt na tleh zmaj“, zavpije in steče pónj. A nemalo se začudi, ko vidi, da ima zajec lep rdeč trak za vratom, na traku pa zvonček. V hipu mu šine misel v glavo: „Pa ne, da bi bil to tisti strah . . . tisti zmaj!“ . . .

Čudnega zajca oprti na ramo. Kakor prerojen nastopi pogumno pot za prvima lovcema, držeč s kroglo nabasano puško vedno pred seboj „zaradi varnosti, zaradi varnosti, ko bi se le še kaka ‚kukavica‘ skrivala v gozdu.“ — — —

VIII. Konec.

Pri Klemenovih kakor sploh v vasi dotlej še ničesar niso čuli o strahu, o zmaju, ki straši v zabukovskih gozdih. Ni se tedaj čuditi, da so z veliko pozornostjo poslušali lovca govoriti o tem strahu. Kar se vrata odpró in najmlajši lovec stopi s „strahom“ na rami v hišo. Ta je namreč šel za tovarišema, a ker ju ni dobil v gozdu, dasi ju je klical in jima žvižgal na prste, ni hotel „prazne poti“ delati nazaj čez gozd, ampak jo je rajši zavil gor v vas h Klemenovim na kozarec vina.

„Vama nisem pravil“, je dejal, „da ga bom jaz pričakal, da ga bom jaz pobil zmaja? — Lejte, ljudje božji, to-le je strašilo, to-le je zmaj!“

Ob teh besedah vrže zajca z rdečim trakom in zvoncem za vratom sredi hiše na tla. „To-le je toraj strašilo! To-le je toraj tisti zmaj! Kar sram me je, da sem šel nad tak strah; kar sram me je, pa še prav zares!“

Klemenovka je hitela vun. „Šimen, Šimen, Šimen!“ je klicala. „Šimen, zajca so ti prinesli, v hiši na tleh leži!“

Šimna pa ni bilo doma, bil je pri starem kovaču.

„Boter kovačev, ne bodite hudi“, je prosil skesano. „Tam za brdom sem bil, zajca sem iskal“, je pravil. „Kar pride mimo lovec iz Zabukovce. Jejhata, z njegovega hrbeta je visel moj zajček, pomislite, moj zajček z zvoncem za vratom! — — — ‚Jeh, jeh, kaj ste storili, sem zavpil, zajca ste mi pobili, sem zavpil. Dajte mi nazaj, dajte mi nazaj mojega zajčka! Ušel mi je‘ . . . A lovec se ni zmenil za moje besede, odhitel je dalje. Jaz pa sem ostal sam v svoji žalosti. Ušel mi je, sem rekel, ušel mi je, sem rekel, pa sem mislil, da ga ima Groga, da ga ima Vaš Groga‘ . . . Nekaj mi je reklo: ‚Skoči h Kovačevim, povej, kako je, in prosi jih odpuščanja!‘ — Jaz sem skočil . . . in zdaj sem tukaj, kovačev boter . . . in prosim odpuščanja“ — — —

„G-hm!“ je zakašljajl tedaj stari kovač. „G-hm!“ je zakašljajl, pomolil Šimnu obe roki in rekel: „Ali zdaj veš, da sta ti moji zdelani in umazani

roki pošteni, pošteni kot zlata tehtnica? Viš, in tak mora biti tudi naš Grog, pošten kot zlata tehtnica! Ali zdaj veš to, Šimen Klemenov?“

„Zdaj vem!“ je rekel Šimen skesano. „Zdaj vem, pa tudi preje sem vedel, samo zajčka sem imel tako rad, da mi je še sedaj hudo po njem“, je rekel in potegnil z rokavom preko oči . . .

* * *

„Saj sem rekel, saj sem rekel, da je strah po sredi votel, ob straneh ga pa nič ni“, se je namuznil ob neki priliki slepi oglar Jurij strahopet-nemu svojemu pomočniku Dondarjevemu Jaki. — Jaka je pogledal v stran in molčal; bržčas ga je bilo sram . . . A tudi oni lahkoverneži iz vasi, ki so vedeli toliko povedati o zmaju, bi bili brez dvoma pogledali v stran in molčali, ko bi jih bil Jurij spomnil na tisti strah . . .

Listje in cvetje.

Vprašanja in odgovori.

Kaj pomeni beseda jubilej?

Jubilej pomeni veselo svečanost, s katero se obhaja čez 25, 50, 60, 100 let spomin kakega dogodka, ki je posebno imeniten za posamezno osebo ali pa družbo. Beseda jubilej se izvaja iz hebrejske besede „jabol“, rog, s katerim se trobi, ker so pri Izraelcih po vsej deželi s trombami naznanjali prihod 50. leta, leta svobode in radosti.

Odgonetka zastavice v št. 7.

Mir — sir — vir — pir — tir — žir.

Prav so uganili: Samsa Poldi, Sandka in Vidi v Ilir. Bistrici; Verdovac Ana, Čmak Mar., Rovšnik M., Omladič Mar., Strajanšek Mar., Kronavšek Mar., Grah Antonija, Babič Mar., Srdanar Mar., Zavolovšek Mar., Turnšek Mar., Čremušnik Mar., Šporn Roza, Elero Ant., učenke II. razreda v Braslovčah; Šavnik Anica, učenka v Kranju; Sluga Pavla, Šporn Eliz., Travner Franca, Perger Ana in Terezija, Pretner Mar., Vodovnik Antonija, Pirč Pavla, Plaskan Mar., učenke v Braslovčah; Ušeničnik Mici, Česnovar Tončka, Dolenc Angelca, učenke III. b razreda vnanje uršul. šole v Ljubljani; Gregorc Lojzika, učenka v Novem mestu; Pečevnik Franc, Bošnjak Janez, Brložnik Franc, Roinik Vinko, Pretner Janez, Turnšek Anton, Zajc Jožek, Rudl Janez, Kronovšek Alojzij, Pšakar Ciril, Sterže Alojzij, učenci v Braslovčah; Kokalj Ferd., učenec III. razr. v Trzinu; Scheligo Irma, nadučiteljova hčerka pri Sveti Jederti nad Laškem; Pušnjak Milka in Stanko, učenca na Cventu; Perc Stanko, učenec V. razr. okoliške šole v Celju; Lasbacher Gizela, Krajnc Micika, Gnus Miroslava, učenke v pripravnici pri čč. šolskih sestrah v Mariboru; Krajnc Alojzija, učenka VI. razreda II. oddelka, Podpečan Hedviga, Rola Alojzija, učenki

IV. razr. pri Sv. Ani na Krumbergu; Grajland Karla v Novem mestu; Fon Valentin, Zupančič Jože, učenca III. razr. v Loki pri Zidanem mostu; Svetina Ida, Fanči in Stanko, učenki v Pliberku; Žargi Ivan, učenec III. razr. v Kamniku.

Odgovor na šaljiva vprašanja št. 7.

XX
1. 20
810

2. Omed - levica. — 3. Novo leto.

Prav so (razun 2. vprašanja) odgovorili: Krajnc Alojzija, učenka VI. razreda, II. oddelka pri Sveti Ani na Krumbergu; Fon Valentin, Zupančič Jože, učenca v Loki pri Zid. mostu; (zadnje:) Žargi Ivan, učenec II. razr. v Kamniku.

Listnica uredništva.

Cvetko Slavin: Smo prebrali. Za letos nam nedostaje prostora. Se Vam ne zdi, da je te vrste „bitja“ zaneslo k nam največ nemško slovstvo in da niso „naše gore listi“? Zdravi! — *Zvonimir:* Čuvaj bi morda še bil. Drugo je preslabotno. — *Cvetoš:* Mal šopek smo izbrali. — *Tatjan:* Hvala lepa! Izberemo, kar bo ugajalo. — *Kompoljski:* „Težka pot“ bo imela skoro težko pot pod tisk. Fant je pač premlad za ječo. Žal, da smo morali odložiti, dasi je dušeslovno prav mično opisano. Morda kako drugače porabite? „Križ“ smo priredili. — *S. M.:* Drugo leto o sv. Alojziju. — *Ivo:* Jeseni. Zdaj je prelep čas.

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 5 K 20 h, za pol leta 2 K 60 h — Uredništvo in upravnništvo sv. Petra cesta št. 76, v Ljubljani.